



**R E P U B L I K A
S L O V E N I J A
V I Š J E
D E L O V N O
I N S O C I A L N O
S O D I Š Č E**

VDSS sodba Pdp 598/2014

Sodišče: Višje delovno in socialno sodišče

Oddelek: Oddelek za individualne in kolektivne delovne spore

ECLI: ECLI:SI:VDSS:2014:PDP.598.2014

Evidenčna številka: VDS0012495

Datum odločbe: 17.07.2014

Senat: Tatjana Prebil (preds.), Borut Vukovič (poroč.), Sonja Pucko Furman

Področje: DELOVNO PRAVO

Institut: nadure - pogodba o zaposlitvi s krajšim delovnim časom - krajši delovni čas - nadurno delo - dodatno delo

Zveza: ZDR člen 64, 64/6, 143, 144, 145, 145/2. Kolektivna pogodba za dejavnost kovinskih materialov in livarn Slovenije člen 47.

Jedro

V primeru, ko ima delavec sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za krajši delovni čas, je potrebno ure, opravljene preko dogovorjenega delovnega časa, obravnavati kot nadure.

Izrek

Pritožbi se zavrneta in se potrdi izpodbijani del sodbe sodišča prve stopnje.

Tožena stranka sama krije svoje pritožbene stroške.

Obrazložitev

Sodišče prve stopnje je toženi stranki naložilo, da tožniku iz naslova premalo plačanega nadurnega dela za obdobje od 1. 6. 2007 do 21. 12. 2007 in od 21. 4. 2008 do 20. 12. 2008 plača neto znesek 1.678,24 EUR skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi in sicer od zneskov, naštetih v I. tč. izreka, od vsakokratne zapadlosti (vsakega 19. dne v mesecu) do plačila, na te zneske obračuna bruto znesek in odvede obvezne dajatve in prispevka na prehodni račun DURS-a, v roku 15. dni in pod izvršbo. Kar je tožnik zahteval več in drugače (razliko do 7.822,41 EUR in zamudne obresti od 18. dne v mesecu) je zavrnilo (I. tč. izreka). Nadalje je toženi stranki naložilo, da tožniku povrne stroške za prehrano pri delu za obdobje od 1. 6. 2007 do 21. 12. 2007 in od 21. 4. 2008 do 20. 12. 2008 v skupnem znesku 1.736,68 EUR, skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi od zneskov, razvidnih iz II. tč. izreka in sicer od vsakokratne zapadlosti (vsakega 19. v mesecu) do plačila. Kar je tožnik zahteval več (plačilo povračila za prevoz na delo in z dela) v skupnem znesku 878,40

EUR in zamudne obresti od 18. dne v mesecu, je zavrnilo (II. tč. izreka). Odločilo je, da je tožnik dolžan toženi stranki povrniti stroške postopka v znesku 760,45 EUR v roku 15 dni brezobrestno, po poteku tega roka pa z zakonskimi zamudnimi obrestmi do plačila (III. tč. izreka). Toženi stranki je naložilo še, da na račun sodišča povrne stroške izdelave izvedenskega mnenja v znesku 149,02 EUR, v roku 15 dni, po poteku tega roka z zakonskimi zamudnimi obrestmi do plačila (IV. tč. izreka).

Zoper I. in II. tč. izreka sodbe v ugodilnem delu ter zoper IV. tč. izreka sodbe se pritožuje tožena stranka iz vseh razlogov po 338. čl. ZPP ter predlaga, da pritožbeno sodišče pritožbi ugodi in tožbeni zahtevek v celoti zavrne oz. izpodbijano sodbo razveljavi. Izpostavlja, da je sodišče prve stopnje navedlo, da je upoštevalo izračun izvedenke, pri tem pa ni pojasnilo, zakaj ni upoštevalo pripomb tožene stranke, ki jih je podala na izvedensko mnenje. Sodba tako nima razlogov o odločilnih dejstvih. Sodišče je samo izračunalo razliko prikrajšanja med obračunanimi neto plačami tožnika skupaj z nadurami in izplačanimi neto plačami ter ob upoštevanju gotovinskih plačil. Izvedenka je pri obračunu upoštevala dve vrsti gotovinskih izplačil, v stolpcu 8 je zajela gotovinska plačila, za katera je tožnik sam predložil dokaze in ki jih je toženec tožniku plačeval sproti med mesecem. V stolpcu 9 pa so zajeta plačila, ki jih je v gotovini toženec izplačeval tožniku konec meseca in so iz njih razvidni poleg zneska plačila tudi ostanki dolga. V letu 2008 je torej toženec tožniku sproti izplačal gotovino, zabeleženo na mesečnih pregledih opravljenih ur- stolpec 8 v znesku 2.390,00 EUR, medtem ko je gotovino, zabeleženo v stolpcu 9 izplačal še kot poračun konec meseca. Sodišče je za leto 2008 vzelo podatek izvedenke o neto razliki pri plači za nadure v znesku 4.004,18 EUR ter ta znesek pobotalo z izplačano gotovino v znesku 4.047,56 EUR. Do izplačane gotovine v stolpcu 8 pa se sploh ni opredelilo, čeprav je tožena stranka na to opozorila že v pripombah na izvedeniško mnenje. Tudi odločitev glede stroškov prehrane za delo ni pravilna. Iz dokaznega postopka namreč izhaja, da so delavci pri toženi stranki imeli večino prehrane med delom zagotovljene, le približno v 30 % so si delavci malice kupovali sami. O tem so izpovedali A.A., B.B. in C.C.. Iz izvedenih dokazov izhaja nekaj drugega, kot je ugotovilo sodišče, zato je podana bistvena kršitev določb postopka. Sodišče v sodbi nima nobenih razlogov glede izjav prič v zvezi s prehrano na terenu. Poleg tega je izvedenka v mnenju povzela najvišje zneske po uredbi, pri tem pa se do uporabljenega zneska ni opredelila, prav tako tudi ne sodišče. Ker je tožena stranka tožniku ves čas vse terjatve iz delovnega razmerja plačevala pravočasno in v zadostni višini, bi moral kvečjemu tožnik toženi stranki vrniti 755,14 EUR. Priglaša pritožbene stroške.

Zoper I. tč. izreka sodbe v zavrnilnem delu ter zoper III. tč. izreka sodbe se pritožuje tožnik iz vseh pritožbenih razlogov po 338. čl. ZPP ter predlaga, da pritožbeno sodišče pritožbi ugodi in tožbenemu zahtevku v celoti ugodi oz. izpodbijano sodbo razveljavi. Izpostavlja, da višina gotovinskih izplačil, ki naj bi jih tožnik prejel od toženca, sploh ni izkazana. Sodišče I. stopnje je zato pri izračunu prikrajšanja napačno upoštevalo domnevno tožniku izplačan znesek gotovine. Tožena stranka ni z ničemer izkazala, da je tožniku karkoli plačala v gotovini, niti ni tožnik gotovinskih plačil nikoli priznal. Sodišče bi tožniku moralo prisoditi celoten vtoževani znesek. Sodišče se je pri izračunu prikrajšanja za leto 2007 oprlo na dokaz, ki ga je predložil tožnik, za leto 2008 pa na dokaz, ki ga je predložila tožena stranka, vsebina listin pa se med seboj razlikuje. Sodišče je zneske tožene stranke povzelo povsem nekritično. Ne drži, da tožnik tem zneskom ni oporekal. Tožnik ni priznal nobenega plačila nadur. Sodišče ni obrazložilo, zakaj ni upoštevalo tožnikovega obračuna gotovine za leto 2008. Tudi če je tožnik prejel gotovino v znesku, kot ga je ugotovilo sodišče, to pomeni, da je tožena stranka tožniku plačala neto zneske, te zneske pa bi morala obrutiti in davke in prispevke odvesti pristojnim institucijam. Sodišče bi tudi za leto 2008 moralo toženi stranki naložiti obračun davkov in prispevkov. Tudi pravdni stroški so odmerjeni nepravilno, saj sodišče ni imelo podlage, da odloča po 36. čl. ZOdvT.

Pritožbi nista utemeljeni.

Pritožbeno sodišče je na podlagi 2. odstavka 350. člena Zakona o pravnem postopku (ZPP – Ur. l. RS, št. 26/99 in nadaljnji) preizkusilo izpodbijani del sodbe sodišča prve stopnje v mejah uveljavljenih pritožbenih razlogov, pri čemer je po uradni dolžnosti pazilo na absolutne bistvene kršitve določb postopka iz 2. odstavka 350. člena ZPP in na pravilno uporabo materialnega prava. Na podlagi navedenega preizkusa je ugotovilo, da sodišče prve stopnje ni zagrešilo bistvenih kršitev določb pravnega postopka, na katere pazi pritožbeno sodišče po uradni dolžnosti. Sodišče prve stopnje se je namreč opredelilo do vseh za ta spor odločilnih dejstev. Na pravilno ugotovljeno dejansko stanje je tudi pravilno uporabilo materialno pravo.

Sodišče prve stopnje je po izvedenem dokaznem postopku pravilno ugotovilo sledeče dejansko stanje, ki ostaja relevantno v pritožbeni presoji: Tožnik je bil v obdobjih od 1. 6. 2007 do 21. 12. 2007 ter od 21. 4. 2008 do 20. 12. 2008 zaposlen pri toženi stranki na podlagi pogodb o zaposlitvi za krajši delovni čas (v prvem obdobju za 17 ur na teden, v drugem obdobju za 20 ur na teden), za delo na delovnem mestu pomožna kleparska, krovska in tesarska dela. V vseh pogodbah je bila dogovorjena osnovna bruto plača 780,00 EUR na mesec. Tožena stranka je tožniku na njegov TRR plačevala plačo glede na dogovorjen krajši delovni čas (redne ure), razliko do dejansko opravljenih ur, pa je tožniku plačevala v gotovini, po urni postavki za redne ure. Nadalje je sodišče prve stopnje ugotovilo, da je tožena stranka delavcem le občasno zagotovila prehrano na delu, pri čemer ni dokazala kolikokrat je to storila. V zvezi s plačilom stroškov prevoza na delo pa je ugotovilo, da so tožnika na delo in z dela vozili sodelavci, kar pomeni, da stroškov za prevoz na delo ni imel.

Zakon o delovnih razmerjih (ZDR, Ur. l. RS, št. 42/2002 s sprememb.) v 64. čl. določa, da je delavcem, ki delajo krajši delovni čas od polnega, dopustno naložiti delo preko dogovorjenega delovnega časa, če je to dogovorjeno v pogodbi o zaposlitvi in če gre za primere iz 144. čl. ZDR. Za te delavce, nadurno delo pomeni delo preko dogovorjenega delovnega časa. Delodajalec je v zvezi z nadurnim delom dolžan spoštovati tudi določbe 143. čl. ZDR. Odrejanje dodatnega dela in plačilo "viška ur" kot rednega dela v obsegu, ki presega dogovorjen delovni čas, zakonsko ni utemeljeno, upošteva je določilo 6. odst. 64. čl. ZDR, na podlagi katerega delodajalec delavcu, ki dela krajši delovni čas, ne sme naložiti dela preko dogovorjenega delovnega časa, razen v primerih iz 144. čl. ZDR ali če je to dogovorjeno s pogodbo (kar pa v konkretnem primeru ni bilo). Z določili 145. čl. ZDR je zakonodajalec uvedel izrecno prepoved opravljanja dela preko polnega delovnega časa, pri čemer v 2. odst. 145. čl. ZDR pomensko izenačuje tako nadurno delo v smislu 143. čl. ZDR, kot tudi dodatno delo v smislu citiranega 144. čl. ZDR, ki se nanaša na delo preko dogovorjenega delovnega časa, kar potrjuje pravilnost materialnopravnega stališča sodišča prve stopnje, da je v primeru, ko ima delavec sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za krajši delovni čas, potrebno ure, opravljene preko dogovorjenega delovnega časa, obravnavati kot nadure. Posledično je sodišče prve stopnje na ta spor pravilno apliciralo določbo 47. čl. Kolektivne pogodbe za dejavnost kovinskih materialov in livarn Slovenije (Ur. l. RS, št. 14/2006 in nadaljnji), ki določa, da znaša dodatek za nadurno delo 50 % bruto osnovne urne postavke.

Sodišče prve stopnje je prikrajšanje tožnika iz naslova plačila nadur ugotavljalo s pomočjo izvedenke za ekonomijo in finance, pri čemer je kot nesporno med strankama ugotovilo, da je tožena stranka plačala tožniku vse opravljene ure, vendar v višini, kot je bila ta določena za navadno uro. Med strankama je bila prav tako nesporna količina opravljenih ur (list. št. 65). Navedeno pomeni, da je sodišče prve stopnje pravilno upoštevalo gotovinske prejemke, ki jih je tožena stranka izročila tožniku, saj bi neupoštevanje gotovinskih prejemkov v seštevku pomenilo, da ne drži, da je tožena stranka tožniku plačala vse ure, vendar po postavki za navadno uro, kar pa bi bilo v nasprotju s tistim, kar sta stranki na obravnavi izrecno potrdili kot nesporno. Tožnikove pritožbene navedbe o tem, da mu tožena stranka v gotovini ni plačala ničesar, so tako v direktnem nasprotju s tistim, kar je sam kot nesporno potrdil na glavni obravnavi, prav tako so v nasprotju z listinskimi dokazi, ki jih je predložil sam (A3), in iz katerih izhajajo, da mu je tožena stranka mesečno, kot avans,

gotovino redno izplačevala, ter z listinskimi dokazi tožene stranke (B4), kjer je tožnik s podpisom potrdil, da je dobil "keš", torej gotovino. Te pritožbene navedbe je torej zavrniti ne zgolj kot neutemeljene, temveč tudi kot sprenevedave. Ob izostanku listin tožene stranke o gotovinskih izplačilih za leto 2007, je torej sodišče prve stopnje pri izračunu prikrajšanja pravilno upoštevalo gotovinska izplačila, kot izhajajo iz tožnikovih listin (A3), medtem ko je za leto 2008 pravilno upoštevalo listine tožene stranke o izplačani gotovini, saj je prejem te gotovine tožnik potrdil s svojim podpisom na delovnih listih, pri čemer niti ni osporaval avtentičnosti podpisov. Iz izvedenskega mnenja, na katerega je sodišče oprlo svojo dokazno oceno, ne izhaja, da bi bil tožnik v letu 2008, upoštevajoč prejeto gotovino, v zvezi z obračunom in izplačilom nadur kakorkoli prikrajšan.

Sodišče prve stopnje je po oceni sodišča druge stopnje skrbno in prepričljivo dokazno ocenilo tudi izvedene dokaze, ki so se nanašali na plačilo regresa za prehrano, razlogi sodišča prve stopnje so razumljivi in življenjski, dokazna ocena sodišča prve stopnje je tudi v celoti skladna z metodološkimi napotki iz 8. čl. ZPP. Pritožbeno sodišče pojasnjuje, da je sodišče prve stopnje tisto, ki lahko ob zaslišanju dobi neposreden vtis ali priča izpoveduje verodostojno ali ne, poleg tega pa ima možnost in dolžnost ta vtis primerjati tudi z ostalimi izvedenimi dokazi. Izpoved priče mora oceniti kot vsak drug dokaz, torej samega zase in v povezavi z drugimi dokazi, kar je sodišče prve stopnje tudi storilo. Sodišče prve stopnje je argumentirano pojasnilo, zakaj je iz tega naslova tožnikovemu zahtevku ugodilo, zato pritožbeno sodišče te argumentacije ne ponavlja, saj z njo soglaša. Dodaja pa, da je delodajalec stroške poslovanja, kamor spada tudi povračilo stroškov za prehrano (in prevoz), dolžan knjižiti v skladu z Zakonom o računovodstvu (Ur. l. RS št. 23/99 in nadaljnji). V kolikor tega ne stori tudi nosi rizik dokazovanja dejanskega nastanka takšnega stroška.

Odločitve v zvezi s povračilom stroškov prevoza tožnik v pritožbi ne izpodbija, zaradi česar je v tem delu postala pravnomočna in ni predmet pritožbene presoje. Pač pa tožnik neutemeljeno izpodbija IV. (pravilno III. tč.) izreka (stroške postopka). 36. člen Zakona o odvetniški tarifi (ZOdvT, Ur. l. RS, št. 67/2008) je bil uporabljen pravilno, saj velja za vse primere, ko se nagrade postavljenega ali dodeljenega odvetnika izplačajo iz državnega proračuna, torej tudi za brezplačno pravno pomoč. Tožnik, ki mu je bila odobrena brezplačna pravna pomoč, je tako upravičen zgolj do potrebnih stroškov zastopanja, kot so določeni v 36. čl. ZOdvT, medtem ko je tožena stranka upravičena do stroškov, kot so določeni v 12. čl. ZOdvT. Ker je tožnik na prvi stopnji uspel zgolj z 21,67%, je tako sodišče prve stopnje pravilno odločilo, da je dolžan toženi stranki povrniti 760,45 EUR pravnih stroškov.

Tožena stranka je v pritožbi v celoti izpodbijala del sodbe, s katero je sodišče ugodilo tožbenemu zahtevku, izpodbijala pa je tudi odločitev, da je dolžna povrniti stroške izdelave izvedenskega mnenja v znesku 149,02 EUR. V zvezi s to odločitvijo je pritožba neobrazložena, zato je pritožbeno sodišče odločitev sodišča prve stopnje v tem delu preizkusilo le glede bistvenih kršitev določb postopka in zmotne uporabe materialnega prava. Pri tem preizkusu je ugotovilo, da je odločitev sodišča prve stopnje tako procesno kot materialnopravno pravilna.

Ker je pritožbeno sodišče ugotovilo, da niso podani razlogi, ki jih pravdni stranki navajata v pritožbi in tudi ne tisti, na obstoj katerih mora sodišče paziti po uradni dolžnosti (drugi odstavek 350. člena ZPP), je obe pritožbi, kot neutemeljeni zavrnilo in v skladu s 353. členom ZPP potrdilo izpodbijani del sodbe sodišča prve stopnje.

Tožena stranka ni uspela s pritožbo, zato sama krije svoje stroške pritožbenega postopka (1. odst. 165. člena ZPP v zvezi s 1. odst. 154. člena ZPP). Tožnik stroškov pritožbe ni priglasil, zato pritožbeno sodišče o njih ni odločalo.

Datum zadnje spremembe: 19.09.2014